

9. B (katjusa.rucigaj@guest.arnes.si)

Dragi učenke in učenci 9. b,

pred nami je že četrti teden šolanja na daljavo. Opažam, da se je večina že kar navadila na novi način dela.

Odslej boste vsa navodila zase našli le v eni prilogi (z oznako 9. b), v njej pa bodo navodilom sledile tudi razlage, vaje in rešitve (te boste našli na koncu priloge). Preden se lotite dela, v zvezek vedno najprej zapišite ustrezen naslov učne vsebine, npr. Pridevnik, Srečko Kosovel: Kons 4. Svoje odgovore vedno natančno preverite v priloženih rešitvah, jih popravite in dopišite manjkajoče. Če vam kar koli ne bo jasno, se mi oglasite z vprašanji. Ne pozabite: vse, kar sem vam dodatno, **z modro barvo**, dopisala k razlagam, vajam, rešitvam (npr. razlago novih izrazov, ki jih morate poznati, izraze, ki jih ponavljamo za nazaj, podatke o avtorjih, njihovem življenju in delu ...), je potrebno prepisati ali nalepiti v zvezek k ustrezni učni vsebini.

Če kdo od vas nima možnosti uporabe računalnika ali tiskalnika, naj vse razlage in odgovore zapisuje v zvezek. Prosim vas, da vse gradivo, ki ga ne moremo pregledati skupaj (ali vam zanj nisem poslala rešitev), shranite, saj ga bomo pregledali, ko se vrnemo v šolo. Ob koncu vsakega tedna preverite, ali ste opravili vse delo, pregledali rešitve nalog, pomembne izraze (obarvane z modro) zapisali v zvezek in mi po e-pošti poslali zahtevane naloge.

V preteklih treh tednih ste prebrali dve prozni umetnostni besedili in eno pesem, preverili ste svoje razumevanje prebranega, spoznali tri nove avtorje in dve književni podobdobji. Ponovili ste vsa obdobja od srednjega veka (Brižinskih spomenikov) do vključno moderne. Tudi sami ste se preizkusili kot pesniki in napisali konstruktivistično pesem ali izdelali »pesem lepljenko«.

Pri neumetnostnih besedilih in jeziku ste ponovili učno vsebino o dveh besednih vrstah iz prejšnjih let (glagol, samostalnik), v delovnem zvezku ponovili preglednice in svoje znanje o jeziku in neumetnostnih besedilih preverili v preverjanju znanja na koncu delovnega zvezka.

V tem tednu bomo za nazaj ponovili še eno besedno vrsto, in sicer **pridevnik** (dela je približno za 1 šolsko uro), poleg tega pa boste ob nalogah v delovnem zvezku ponovili **pomembna obdobja in osebe, povezane z zgodovino slovenskega (knjižnega) jezika** (dela je približno za 2 šolski uri). Na koncu boste svoje znanje preverili v **kvizu**.

Kdor ima čas in voljo za dodatne naloge, lahko reši še kak NPZ, prebere knjigo, piše svoj dnevnik »iz karantene«, napiše pesem ... To mi lahko tudi pošljete v pregled. Lahko pa si v *Bazi slovenskih filmov* ogledate kak prosto dostopen slovenski film (www.bsf.si). Ne pozabite na bralno značko (vse informacije so na šolski spletni strani)!

Pričakujem tudi vaše konstruktivistične pesmi ali »pesmi lepljenke«. Naredili bomo izbor in jih objavili na šolski spletni strani.

Želim vam veliko uspeha in zadovoljstva, predvsem pa zdravja!

Vaša učiteljica Katjuša

NAVODILA ZA DELO V TEM TEDNU

- Če še niste, natančno **preverite rešitve** učnega lista o samostalniku iz prejšnjega tedna. Kdor mi po e-pošti še ni poslal svoje konstruktivistične pesmi ali »pesmi lepljenke« iz prejšnjega tedna, naj to stori čim prej.
- Ta teden bomo ponovili učno snov o **pridevniku**, iz prejšnjih let. V nadaljevanju te priloge najdete **razlago, vaje in rešitve**, ki sem vam jih pripravila. Najprej si natančno preberite celotno razlago (obarvana je z modro barvo, torej zapis v zvezek), nato se lotite nalog, ki sledijo. (Učni list o pridevniku spravite k vajam za besedne vrste, saj bomo sproti ponavljali še ostale besedne vrste.) Dela je približno za 1 šolsko uro.
- V **delovnem zvezku na str. 122–136** boste v podpoglavju z naslovom ***Vrhovi slovenske kulture – Začetki slovenskega (knjižnega) jezika in njegova zgodovina*** našli učno snov, ki se deloma povezuje tudi z obdobji, avtorji in njihovimi deli, ki smo se jih že učili iz priročnika *Dober dan, književnost*. Dela je približno za 2 šolski uri. Preberite si vsebino, rešite naloge in natančno preberite razlage, zapisane v okvirčkih ob nalogah. V vsakem okvirčku si podčrtajte bistvo (od Brižinskih spomenikov do romantike) in si to zapišite v zvezek. Ni potrebno rešiti vseh 22 nalog, in sicer izpustite naloge: str. 126/8., str. 128/10.e, str. 129/11.b, 11.c, str. 130/12., str. 133/15., str. 134/18., str. 135/19. in 21.
- Svoje odgovore natančno **preverite v rešitvah** nalog. Te najdete na koncu te priloge ali na spletni strani Mladinske knjige pod zavihkom 9. razred, Slovenščina 9, Samostojni delovni zvezek, 2. del na povezavi https://www.mladinska.com/sola/ucbeniki_mkz/resitve-nalog, in sicer na str. 54–60.
- Po opravljenih nalogah in ko ste podčrtali in v zvezek izpisali bistvo, svoje znanje preverite **v kvizu** na spletni strani Mestnega muzeja Ljubljana. **Megakviz** je iz več sklopov. Rešite le sklop »**Knjiga. Znanje. Razum.**«, ki ga najdete na povezavi <https://www.megakviz.si/kviz/sezona-201920/knjiga-znanje-razum>.

Veliko uspeha!

9. B – PRIDEVNIK – PONOVIŠTEV (razlago v modrem zapiši ali nalepi v zvezek)

(Besedne vrste so: – glagol, samostalnik, pridevnik, prislov, števniki, zaimki,
– veznik, predlog, medmet, členek.)

1.) **Pridevnik** je ena od **besednih vrst**. »Pridamo« (dodamo) ga k samostalniku, torej natančneje določa *samostalnik*, na katerega se nanaša.

Npr. **svež kruh** (Kakšen kruh?)

2.) Pridevnik **se s samostalnikom ujema v spolu, številu in sklonu** (torej je v istem spolu, številu in sklonu kot samostalnik, na katerega se nanaša).

Npr.: Odpeljali so se z rdečima/gorskima kolesoma. (lastnostni/vrstni prid., sr. sp., dv., orodnik)

Pridevnike **sklanjamo**.

Npr.: lep (pes), lepega (psa), lepemu (psu), lepega (psa), (o) lepem (psu), (z) lepim (psom)

3.) Poznamo **3 vrste pridevnikov**:

LASTNOSTNI – **Kakšen?** točna/dragocena/stara (ura) (zanimajo nas lastnosti samostalnika)

VRSTNI – **Kateri?** ročna/digitalna/peščena (ura) (zanimajo nas ena izmed VRST, ki obstajajo)

SVOJILNI – **Čigav?** očetova/Majina/dedkova (ura) (PAZI: moja/tvoja ... sta svojilna zaimka!)

4.) Lastnostne pridevnike **stopnjujemo**. Poznamo **tri stopnje**:

OSNOVNIK: mlad, velik, debel ... (stopnjevanje Z OBRAZILI),
zelen, priden ... (OPISNO, z besedo *bolj/manj* – stopnjevanje navzgor ali navzdol).

PRIMERNIK: mlajši, večji, debelejši,
bolj/manj zelen, bolj/manj priden.

PRESEŽNIK: najmlajši, največji, najdebelejši,
najbolj/najmanj zelen, najbolj/najmanj priden.

9. B – VAJE – PRIDEVNIK UL

1. Pridevnike postavi v primernik in presežnik. Ne spreminjaj spola.

dolg: _____, _____

globoko: _____, _____

trda: _____, _____

star: _____, _____

pogosta: _____, _____

visoko: _____, _____

2. Podčrtaj pridevnike. Pazi, da jih ne zamenjaš s prislovi ali z zaimki. (Po pridevniku se vprašamo **KAKŠEN/KATERI/ČIGAV**, po prislovu pa **KAKO**.)

Njen brat je nosil tesne škornje. Bili so rjave barve. Kupil jih je pri mestnem čevljarju. Ker so mu bili premajhni, so ga noge močno bolele. Ob najmanjšem koraku je glasno zavzdihnil. Bil je nespameten, ker ni pravočasno ugotovil, da so predragi, neudobni in da v njih nerodno hodi.

3. Besedi dodaj samostalnik in glagol, da bo beseda enkrat v vlogi pridevnika, drugič pa v vlogi prislova. Zgled: hitro *kolesarjenje* (sam.)
kolesariti (glag.)

visoko _____ glasno _____ lepo _____ debelo _____ veselo _____

4. Osnovnike podčrtaj z modro, primernike z rdečo, presežnike pa s črno barvo. **Pazi, primernike prepoznaš po obrazilih (-ji, -ši, -ejši ...) in po besedah bolj/manj, presežnike pa po predponah in besedah (naj-; najbolj/najmanj).**

najgrši, bolj vesel, prijazna, manj bled, najbolj žalosten, viden, lepša, najslajše, hribovita, najkrajša, pospravljen, najmanj umazan, prebarvan, manj napačen, najdražji, nižja, plitvo, vljudnejše, najstrašnejši, bolj igriva, trpka, bolj čista, najmanj jasen, priznan, slavnejši, suh, trdovraten, najvišji

5. Pridevnike izpiši na črte. Določi jim vrsto (lastnostni, vrstni, svojilni), spol, število in sklon (**spol, število in sklon prepíšeš od samostalnika, na katerega se pridevnik nanaša**).

V očetovi sobi najdeš vedno zanimive stvari. Na pisalni mizi leži stara žepna ura, v spodnjem predalu najdeš poslikane beležke, najbolj pa se ponaša s svojim zaprašenim pisalnim strojem, ki bi ga rad dal maminemu bratu Marku.

6. Samostalnike dopolni z lastnostnimi pridevniki (Kakšen?).

_____ miza, _____ morje, _____ obleka,
_____ soba, _____ vrt

7. Samostalnike dopolni z vrstnimi pridevniki (Kateri/Katere vrste?).

_____ jezik, _____ vrata, _____ kolo,
_____ voda, _____ stroj

8. Samostalnike dopolni s svojilnimi pridevniki (Čigav?). **Pazi, da jih ne zamenjaš s svojilnimi zaimki.**

_____ knjiga, _____ prt, _____ pes,
_____ avto, _____ vino

9. Iz samostalnikov naredi pridevnike (lastnostne, vrstne ali svojilne) iz iste besedne družine. Pazi, koren besede mora ostati isti.

pes _____, Italija _____, Andrej _____,
kovina _____, veselje _____, papir _____,
Blaž _____, zabava _____

10. V povedih poišči vse pridevnike in jih razvrsti na ustrezne črte.

Kupili smo nov pomivalni stroj. V srednji šoli so učitelji zahtevnejši. Miranovim domiselnim šalam se smeji tudi sosedova babica. V očetovi delavnici sem popravil poškodovano Barbarino rolko.

lastnostni:

vrstni:

svojični:

11. Vpiši manjkajoče stopnje pridevnikov. Pazi, ne spreminjaj spola, števila in sklona.

OSNOVNIK	PRIMERNIK	PRESEŽNIK
dragih		
		najvišjim
	bogatejša	
čudaško		
		najzanimivejša
	globljega	
		najbolj mrzlemu
velikega		
	boljši	

12. Poišči protipomenske pridevnike.

majhen - _____, mehek - _____, oster - _____,
ozek - _____, raven - _____, tenek - _____,
bolan - _____, len - _____, mlad - _____,
neumen - _____, previden - _____, vesel - _____

13. Podčrtaj ustrezne pridevnike.

Fant ima slabe (delovne - delavne) navade. Moja mama je (delovna - delavna). Oblekel sem se v (deževni - dežni) plašč. Že ves teden imamo (deževno - dežno) vreme. Mlada je in še precej (otročka - otročja). To so (otročki - otročji) čevlji.

14. Podčrtaj pravilno obliko pridevnikov ali zaimkov.

Kupili smo (pomivalen - pomivalni) stroj. Zaprla sem se v (mojo - svojo) sobo. Prav (noben - nobeden) učenec ni znal odgovoriti. Pri (nobenemu - nobenem) sosedu se nisem ustavil. Gospodinja, (čigar - katere) ovce je pasel, je zbolela. Kdo je ta (vljuden - vljudni) fant? Pripoveduj mi o (tvojem - svojem) prijatelju. Ukradli so (Matejovo - Matejevo) kolo.

15. Postavi zveze pridevnikov in samostalnikov v ustrezne sklone. Ne spreminjaj spola, števila. **Pazi, pridevnik v dajalniku ima končnico -u, v mestniku pa je nima.**

kvalificirani delavec:

daj. ed. _____, orod. ed. _____,
rod. dv. _____, mest. ed. _____,

barvni televizor:

rod. ed. _____, daj. ed. _____,
mest. ed. _____, mest. mn. _____,

divji kostanj:

daj. ed. _____, tož. ed. _____,
mest. ed. _____, daj. dv. _____,

Novo mesto:

daj. ed. _____, mest. ed. _____,
orod. ed. _____, rod. ed. _____.

9. B – REŠITVE – PRIDEVNIK UL

1. Pridevnike postavi v primernik in presežnik. Ne spreminjaj spola.

dolg: daljši, najdaljši

globoko: globlje, najgloblje

trda: trša, najtrša

star: starejši, najstarejši

pogosta: pogostejša, najpogostejša

visoko: višje, najvišje

2. Podčrtaj pridevnike. Pazi, da jih ne zamenjaš s prislovi ali z zaimki. (Po pridevniku se vprašamo KAKŠEN/KATERI/ČIGAV, po prislovu pa KAKO.)

Njen brat je nosil tesne škornje. Bili so riave barve. Kupil jih je pri mestnem čevljarju. Ker so mu bili premajhni, so ga noge močno bolele. Ob najmanjšem koraku je glasno zavzdihnil. Bil je nespameten, ker ni pravočasno ugotovil, da so predragi, neudobni in da v njih nerodno hodi.

3. Besedi dodaj samostalnik in glagol, da bo beseda enkrat v vlogi pridevnika, drugič pa v vlogi prislova. Zgled: hitro *kolesarjenje* (sam.)
kolesariti (glag.)

Po smislu, npr.:

visoko **drevo**
plezati

glasno **petje**
peti

lepo **okno**
risati

debelo **berilo**
narezati

veselo **govorjenje**
govoriti

4. Osnovnike podčrtaj z modro, primernike z rdečo, presežnike pa s črno barvo. Pazi, primernike prepoznaš po obrazilih (-ji, -ši, -ejši ...) in po besedah bolj/manj, presežnike pa po predponah in obrazilih (naj-; najbolj/najmanj//-ji, -ši, -ejši ...).

najgrši, **bolj vesel**, **prijazna**, **manj bled**, najbolj žalosten, **viden**, **lepša**, najslajše, **hribovita**, najkrajša, **pospravljen**, najmanj umazan, **prebarvan**, **manj napačen**, najdražji, **nižja**, **plitvo**, **vljudnejše**, najstrašnejši, **bolj igriva**, **trpka**, **bolj čista**, najmanj jasen, **priznan**, **slavnejši**, **suh**, **trdovraten**, najvišji

5. Pridevnike izpiši na črte. Določi jim vrsto (lastnostni, vrstni, svojilni), spol, število in sklon (spol, število in sklon prepíšeš od samostalnika, na katerega se pridevnik nanaša).

V očetovi sobi najdeš vedno zanimive stvari. Na pisalni mizi leži stara žepna ura, v spodnjem predalu najdeš poslikane beležke, najbolj pa se ponaša s svojim zapršenim pisalnim strojem, ki bi ga rad dal malinkemu bratu Marku.

očetovi: svoj. prid., ž. sp. (**ker se nanaša na sobo**), ed., mest.; zanimive: last. prid., ž. sp., mn., tož.
 pisalni: vrst. prid., ž. sp., ed, mest.; stara: last. prid., ž. sp., ed. imen.
 žepna: vrst. prid., ž. sp., ed., imen.; spodnjem: vrst. prid., m. sp., ed., mest.
 poslikane: last. prid., ž. sp., mn., tož.; zaprašenim: last. prid., m. sp., ed., or.
 pisalnim: vrst. prid., m. sp., ed., or.; maminemu: svoj. prid., m. sp. (**ker se nanaša na brata**), ed., daj.

6. Samostalnike dopolni z lastnostnimi pridevniki (Kakšen?). **Po smislu, npr.:**
velika/razmetana/polna miza, **razburkano/neskončno/čisto** morje, **oprana/nova/strgana** obleka,
bela/pospravljena/velika soba, **majhen/obdelan/ograjn** vrt

7. Samostalnike dopolni z vrstnimi pridevniki (Kateri/Katere vrste?). **Po smislu, npr.:**
slovenski/italijanski/nemški jezik, **vhodna/garažna** vrata, **gorsko/dirkalno/motorno** kolo,
mineralna/izvirna/morska voda, **pralni/pomivalni/pisalni** stroj

8. Samostalnike dopolni s svojilnimi pridevniki (Čigav?). Pazi, da jih ne zamenjaš s svojilnimi zaimki.
Po smislu, npr.: **bratova** knjiga, **babičin** prt, **prijatelj** pes, **očetov** avto, **sosedovo** vino

9. Iz samostalnikov naredi pridevnike (lastnostne, vrstne ali svojilne) iz iste besedne družine. Pazi, koren besede mora ostati isti.

pes – **pasji**, Italija – **italijanski**, Andrej – **Andrejev**, kovina – **kovinski**, veselje – **vesel**, papir – **papirnat**, Blaž – **Blažev**, zabava – **zabaven**

10. V povedih poišči vse pridevnike in jih razvrsti na ustrezne črte.
 Kupili smo nov pomivalni stroj. V srednji šoli so učitelji zahtevnejši. Miranovim domiselnim šalam se smeji tudi sosedova babica. V očetovi delavnici sem popravil poškodovano Barbarino rolko.

lastnostni: nov, zahtevnejši, domiselnim, poškodovano

vrstni: pomivalni, srednji

svojilni: Miranovim, sosedova, očetovi, Barbarino

11. Vpiši manjkajoče stopnje pridevnikov. Pazi, ne spreminjaj spola, števila in sklona.

OSNOVNIK	PRIMERNIK	PRESEŽNIK
dragih	dražjih	najdražjih
visokim	višjim	najvišjim
bogata	bogatejša	najbogatejša
čudaško	bolj čudaško	najbolj čudaško
zanimiva	zanimivejša	najzanimivejša
globokega	globljega	najglobljega
mrzlemu	bolj mrzlemu	najbolj mrzlemu
velikega	večjega	največjega
dober	boljši	najboljši

12. Poišči protipomenske pridevnike.

majhen – velik, mehek – trd, oster – top, ozek – širok, raven – kriv/hribovit, tenek – širok/debel, bolan – zdrav, len – priden/delaven, mlad – star, neumen – pameten, previden – nepreviden, vesel – žalosten

13. Podčrtaj ustrezne pridevnike.

Fant ima slabe (delovne - delavne) navade. Moja mama je (delovna - delavna). Oblekel sem se v (deževni - dežni) plašč. Že ves teden imamo (deževno - dežno) vreme. Mlada je in še precej (otročka - otročja). To so (otroški - otročji) čevlji.

14. Podčrtaj pravilno obliko pridevnikov ali zaimkov.

Kupili smo (pomivalen - pomivalni) stroj. Zaprla sem se v (mojo - svojo) sobo. Prav (noben - nobeden) učenec ni znal odgovoriti. Pri (nobenemu - nobenem) sosedu se nisem ustavil. Gospodinja, (čigar - katere) ovce je pasel, je zbolela. Kdo je ta (vljuden - vljudni) fant? Pripoveduj mi o (tvojem - svojem) prijatelju. Ukradli so (Matejovo - Matejevo) kolo.

15. Postavi zveze pridevnikov in samostalnikov v ustrezne sklone. Ne spreminjaj spola, števila. Pazi, pridevnik v dajalniku ima končnico -u, v mestniku pa je nima.

kvalificirani delavec:

daj. ed.: **kvalificiranemu delavcu**, orod. ed.: **(s) kvalificiranim delavcem**,
rod. dv.: **kvalificiranih delavcev**, mest. ed.: **(o) kvalificiranem delavcu**

barvni televizor:

rod. ed.: **barvnega televizorja**, daj. ed.: **barvnemu televizorju**,
mest. ed.: **(o) barvnem televizorju**, mest. mn.: **(o) barvnih televizorjih**

divji kostanj:

daj. ed.: **divjemu kostanju**, tož. ed.: **divji kostanj**,
mest. ed.: **(o) divjem kostanju**, daj. dv.: **divjima kostanjema**

Novo mesto:

daj. ed.: **Novemu mestu**, mest. ed.: **(o) Novem mestu**,
orod. ed.: **(z) Novim mestom**, rod. ed.: **Novega mesta**.

9. B – REŠITVE – VRHOVI SLOVENSKE KULTURE – Začetki slovenskega knjižnega jezika in njegova zgodovina

1. naloga: Po smislu, npr.:

Zdi se mi pomembno/ne zdi se mi pomembno, da mladi poznajo znamenite Slovence.

Pomembno je, da tudi mladi poznamo znamenite Slovence, ker s tem kažemo svoj odnos do svojega naroda, jezika in domovine.

2. naloga:

Na primer: V referatu./Z dramtizacijo./Prek besedil./**S kvizom**.

3. naloga:

Odgovor na vprašanje: **To so Brižinski spomeniki, pomembni pa so zato, ker so to prvi zapisi slovenskega jezika**

a-naloga:

Iz česa so spomeniki narejeni.

Koliko jih je.

✓ **Iz česa spomeniki niso narejeni.**

✓ **Zakaj so za Slovence pomembni.**

Kje in kdaj so nastali.

✓ **Da so zelo znani.**

b-naloga: **NE**

c-naloga: Da, spoznal/-a sem jih v šoli, in sicer pri zgodovini in slovenščini.

4. naloga:

a-naloga:

- Besedilo Kulturni in simbolni pomen Brižinskih spomenikov je nastalo ob razstavi tisočletnega kodeksa v NUK-u v času 17. 5.–20. 6. 2004.
- Slovenci so razstavo sprejeli z navdušenjem (in si jo tudi množično ogledali).

b-naloga:

Iz česa so spomeniki narejeni?	(Narejeni so) iz pergamenta.
Koliko jih je?	(To so) tri obredna besedila.
Kje in kdaj so nastali?	Nastali so v Zgornjem Koroškem v dolini reke Mele/Bele ali na bližnjem Lurnskem polju, in sicer med letoma 972 in 1039.
Kdo jih je uporabljal?	(Uporabljali so jih) duhovniki.
Ali so besedila verska ali posvetna?	(Besedila so) verska.

c-naloga:

Brižinski spomeniki so rokopisi, saj jih je pisar napisal **z roko/lastnoročno**. Pri tem je uporabil

pisavo **karolinško minuskulo**, ki je imenovana po enem največjih vladarjev tedanjega časa, Karlu Velikem.

5. naloga:

a-naloga: *Po smislu, npr.:* Besedilo je po mojem mnenju uporabljal **duhovnik, in sicer v cerkvi pri verskih obredih.**

b-naloga: (Besedilo je) javno.

c-naloga: (Slovenščina se je uporabljala tudi) pri ustoličevanju koroškega vojvoda.

6. naloga:

Na primer, dve dejstvi od: So najstarejši ohranjeni zapis katerega koli slovanskega jezika v latinici.

So dokaz, da smo Slovenci zgodaj sprejeli krščanstvo.

Govorijo o zrelosti jezika, v katerem so že takrat oblikovali slogovno in vsebinsko najzahtevnejša besedila.

7. naloga:

a-naloga: **O Adamovem grehu in njegovih posledicah.**

b-naloga: Vsebina besedila je **verska**/posvetna.

Besedilo je napisano v vsakdanjem/**privzdignjenem, visokem slogu.**

c-naloga: *Po smislu, npr.:* Ne, besedila sploh nisem razumel/-a, ker je pisava popolnoma drugačna kot danes, prav tako pa mnogih besed danes sploh ne uporabljamo več.

č-naloga: *Na primer:* bi ded naš

8. naloga:

Po smislu, npr.: Dobro je, da Slovenci poznamo pomen Brižinskih spomenikov, ker je v njih prvič zapisan slovenski jezik, kakršen je bil na začetku svojega razvoja in še ni razcepljen na narečja.

9. naloga:

a-naloga: Najpomembnejše Trubarjevo delo: **Katekizem in Abecednik**

10. naloga:

a-naloga: *Po smislu, npr.:*

- z izborom pravih/ustreznih in smiselnih besed
- s pravilnim zapisom besed
- s slogom pisanja

c-naloga: 1. odlomek: **kateri črkopis uporabiti**

2. odlomek: **o slovenščini, ki jo govorijo po pokrajinah drugače/o razslojenosti slovenskega jezika (na narečja)**

č-naloga: **V latinici, ki so jo tedaj uporabljali v večjem delu »zahodnega sveta«.**

d-naloga: Največ težav je imel z zapisovanjem glasov **č, š, ž**, saj vsakega od teh glasov v drugih jezikih zapisujejo z več črkami, kar se je zdelo Trubarju neustrezno (grdo).

e-naloga: **Kranjci** – Gorenjci – **Korošci** – **Štajerci** – **Dolenjci** – Italijani – **Beziaki** – **Krašovci** – Belokranjci – Primorci – Notranjci – Prekmurci – **Istrani** – **Hrvati** – Madžari

f-naloga:

Svoje knjige je Trubar namenil

- samo izobraženim bralcem,
- **tudi preprostim bralcem,**

zato je izbral preproste, vsem razumljive besede.

zato je izbral visoke, le malo ljudem znane besede.

11. naloga:

Odgovor na vprašanje: **Jurij Dalmatin, Biblija**

a-naloga:

deset zapovedi

navodilo/zapoved

izgon Adama in Eve iz raja

pripoved

psalmi, Visoka pesem

pesem

13. naloga:

Odgovor na vprašanje: **Ilirske province**

a-naloga: Ustanovljene so bile 14. oktobra 1809. (Ljubljana je bila) glavno mesto Ilirskih provinc.

(Uveljavili so) načelo enakosti vseh državljanov pred zakonom.

Omogočeno je bilo izobraževanje doma in ni bilo potrebno študentom odhajati v tujino (npr. na Dunaj).

Uvedba pouka v slovenščini v osnovni šoli in na licejih:

Izobraževanje v svojem jeziku pomeni tudi oblikovanje narodne zavesti/slovenščina postane enakopravna drugim jezikom.

14. naloga:

Odgovor na vprašanje: **O Valentinu Vodniku.**

KVIZ

Kakšen bi bil danes naslov knjige *Pismenost ali gramatika za prve šole*? **Slovnica za 1. letnik srednje šole.**

Katere vrste besedilo je *Pismenost ali gramatika za prve šole*? **Strokovno.**

V katerih okoliščinah je izšla knjiga *Pismenost ali gramatika za prve šole*? **Ljubljana je bila del Ilirskih provinc, ko se je v šolah učilo slovenščino.**

Kdaj in kje je bilo objavljeno besedilo *Požar*? **V Ljubljanskih novicah leta 1789.**

O čem govori besedilo *Požar*? **O požaru, ki je izbruhnil v ljubljanskem predmestju Krakovo in v njem uničil polovico hiš.**

Katere vrste je besedilo Požar? **K Publicistična novica o požaru.**

16. naloga:

Odgovor na vprašanje: **Poezije**

Po smislu, npr.: Prebral/-a sem prve tri besede, da sem prepoznal/-a odgovor.

č-naloga: Apel je najslovičnejši starogrški kipar. Živel je v 4. stoletju pred našim štetjem.

Zanj izvemo pri urah književnosti(, ko preberemo omenjeno pesem).

d-naloga: Na primer, tri pesniške oblike od: balada, romanca, sonet, ep, glosa, gazela

Prešeren je pesniške oblike prevzemal iz ljudskih pesmi/iz antične in evropske visoke književnosti.

17. naloga:

Č V gajici, pisavi, ki jo uporabljamo še danes.

18. naloga:

Odgovor na vprašanje: **Pomlad narodov**

a-naloga:

Po smislu, npr.:

- Pomlad narodov je narodnopravno gibanje, ki se je po letu 1848 razširilo po Evropi, in je spodbudilo nastanek slovenskega političnega programa Zedinjena Slovenija.
- Prvi program Zedinjene Slovenije oblikuje Matija Majar Ziljski. Napisan je bil na letaku z naslovom Kaj Slovenci terjamo? Janez Bleiweis je bil določen, da predstavi program Zedinjene Slovenije nadvojvodu Janezu. Glavne tri zahteve so bile: ustanovitev Slovenije oz. združitve vseh slovenskih dežel, priznanje slovenščine ter nasprotovanje vključitvi v Nemčijo. Nato so napisali tri glavne zahteve in podpisano peticijo predložili avstrijskemu parlamentu. Vendar je bil ta program preveč oddaljen kmečkemu prebivalstvu in meščanstvu, prav tako nihče ni poskrbel za organizirano vojaško silo, slovenski politični voditelji pa so bili neenotni.
- V programu Zedinjena Slovenija so Slovenci zahtevali da je slovenščina v uradni rabi enakovredna drugim jezikom.

b-naloga:

Po smislu, npr.:

Ena od zahtev v političnem programu je bila tudi zahteva po združitvi vseh Slovencev v eni državi. Takrat so se začela tudi prizadevanja za enoten slovenski knjižni jezik.

c-naloga:

Po smislu, npr.:

Kdaj uporabljam slovenski knjižni jezik?	Zakaj ga v tem položaju uporabljam?
pri govornem nastopu, ko pišem različna besedila, pri pogovoru s starši, znanci, učitelji	Ker je govorni nastop vnaprej pripravljeno besedilo, ga moram povedati v knjižnem zbornem jeziku. Ker se pogovarjam v neuradnem položaju, pa lahko uporabljam knjižni pogovorni jezik.

20. naloga:

- slovnična pravila, pregled slovenske literature, v knjigo pas je vključil tudi nekaj vsebin, ki so bile pisane v cirilici in glagolici ter namenjene Slovincem
- v slovarju so prevedene nemške besede v slovenščino
- v slovarju so prevedene slovenske besede v nemščino
- v njem so zapisana pravila o pisavi, rabi črk in ločil, pisanju skupaj ali narazen, deljenju besed ...

22. naloga:

Čas	Besedilo	Pisec	Naslovnik	Vrsta besedila	Pisava
972–1037	Brižinski spomeniki	duhovnik	preprosti ljudje	obredno besedilo	karolinška minuskula
1550	Katekizem, Abecednik	Primož Trubar	preprosti ljudje	versko besedilo, abecednik	gotica
1555	Evangelij sv. Matevža	Primož Trubar	vsi Slovenci, tudi preprosti ljudje	evangelij	bohoričica
1584	Biblija	Jurij Dalmatin	vsi Slovenci, tudi preprosti ljudje	svetopisemske zgodbe, pesmi, navodilo/zapoved ...	bohoričica